

คู่มือการปฏิบัติงาน

นางศิริทัย ธโนปจัย

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล ของนางศิริทัษ ธิโนปจัย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1 เล่มนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ซึ่งปฏิบัติงาน ในกลุ่มงาน กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ปฐมวัย ตามภารกิจ งานที่ได้รับหมาย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้จะมีประโยชน์ปฏิบัติงานและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน สำหรับผู้ปฏิบัติงานต่อไป

ศิริทัษ ธิโนปจัย

ตอนที่ 1

บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

1. งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์ทุกคน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

1.1 งานนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

1.2 การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือและสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและ เผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

1.3 การวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไป

1.4 การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการ นิเทศและการพัฒนางานวิชาการ

1.5 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2. งานตามขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง ในการบริหาร และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียน ทั้งระบบ นอกกระบบ และตาม อุตสาหกรรม เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ความรู้ ความ เข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด การ ประเมินผลการศึกษา การ ประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียนในระดับสูง มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานวิชาการ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำ

รายงานโดยแสดงให้เห็นว่ามีการวิจัยและพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการ นิเทศ การศึกษา มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง มีการถ่ายทอดและได้รับการยอมรับและมีการพัฒนาตน และพัฒนา วิชาชีพ มีเทคนิคขั้นสูงในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สามารถพัฒนา นวัตกรรมการนิเทศการศึกษา จนเป็นแบบอย่างแก่วิชาชีพส่งผลให้ครูและบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของเขต พื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ มี วินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ภารกิจ สาระความรู้ และ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

1. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการและรูปแบบการนิเทศ วิธีการและกระบวนการนิเทศ กล ยุทธการนิเทศ การศึกษาใน เรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา การสร้างทักษะในการนิเทศ การใช้กลยุทธ์ในการ นิเทศ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การควบคุมและการประเมินเพื่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศภายใน โดยสามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อ พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการ เรียนรู้การสอนและการบริหารจัดการการศึกษา ประสาน สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศ การศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการนิเทศได้อย่าง หลากหลายด้านความเป็นกัลยาณมิตร

2. นโยบายและการวางแผนการศึกษา ได้แก่ ระบบและทฤษฎีการวางแผน บริบททาง เศรษฐกิจ สังคมและการ เมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ การ วิเคราะห์และกำหนดนโยบาย การศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและประเมิน นโยบายการศึกษา โดย สามารถให้ คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อ จัดทำนโยบาย แผนและการติดตามประเมินผล ด้านการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการกำหนด นโยบายและการวางแผนดำเนินงานและการประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม

3. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การสร้างหลักสูตร สถานศึกษา หลักการ พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและการประเมินผล การจัดการศึกษาพิเศษ โดย สามารถให้คำแนะนำ คำปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาธิตแนะนำครูให้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ประเมินหลักสูตรและการ นหลักสูตรไปใช้

4. การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานคุณภาพ การศึกษา กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำ มาตรฐาน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลกา ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้คำปรีกษา ข้อเสนอแนะและ การวางระบบการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ พร้อมรับการประเมินภายนอก

5. การบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ หลักและระบบขบข่ายการจัดการศึกษา หลักการ บริหารจัดการ การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาโดย สามารถให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษานิเทศก์ การบริหาร จัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

6. การวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย กระบวนการวิจัย การน าผลการวิจัยไปใช้ โดย สามารถให้ คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการน ากระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การสอน ให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการน าผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ใหม่ ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

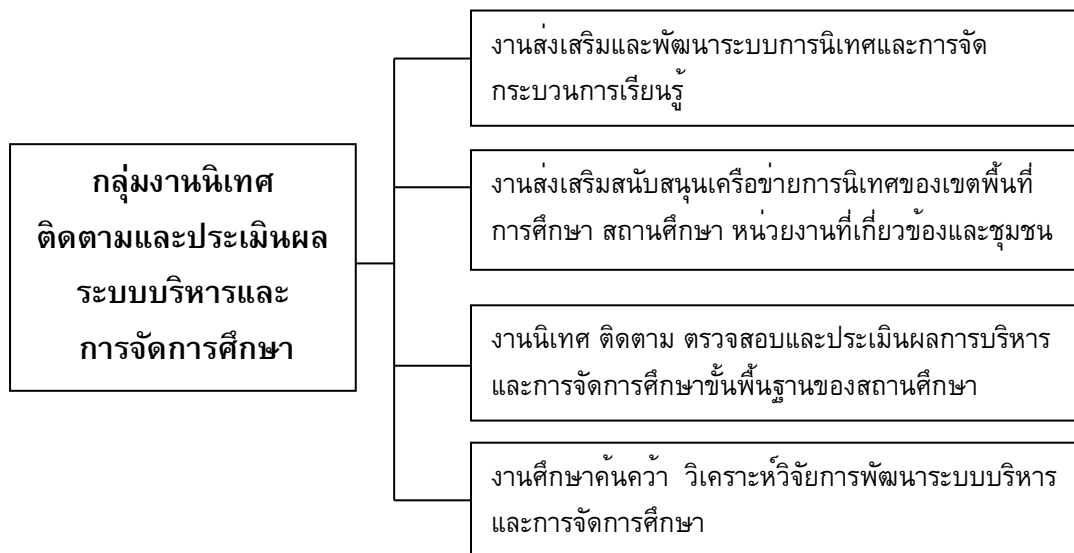
7. กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ได้แก่ กลวิธีการนำเสนอความรู้แนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษา ค้นคว้า ฯลฯ การวิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการ ประเภทต่างๆ แนะนำและให้ คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่คุณครูและบุคลากรทางการศึกษา น าเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีด้วย วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

8. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดียแบบ ปฏิสัมพันธ์ ส านักงานอัตโนมัติ โดยสามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อพัฒนา ตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัด การศึกษาแก่สถานศึกษา

9. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ ศึกษานิเทศก์ จรรยาบรรณ ของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพศึกษานิเทศก์ มีหลักธรรมในการนิเทศและ ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

ตอนที่ 2

ขอบข่ายภารกิจกลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

1. งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1. รวบรวม จัดทำ ระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพัฒนาระบบการนิเทศ และการจัดการกระบวนการเรียนรู้

2. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ของการนิเทศและการจัดการกระบวนการเรียนรู้

3. จัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศ และการจัดการกระบวนการเรียนรู้

4. ดำเนินการนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ โครงการเป็นฐาน ดังนี้

4.1 การนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เช่น ส่งเสริมฝ่ายบริหารเป็นหลักในการนิเทศภายใน ส่งเสริมครูเป็นผู้สร้างกัลยาณมิตร นิเทศภายใน ส่งเสริมเครือข่ายการนิเทศ ครูต้นแบบ ครูแกนนำ ผู้ปกครอง ชุมชน และ ภูมิปัญญา ส่งเสริมการนิเทศภายนอก รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศที่มีการรวมพลังจากทุกฝ่าย

4.2 การนิเทศโดยใช้โครงการเป็นฐาน เช่น โครงการนำร่อง (Pilot Study) โครงการร่วมพัฒนา (Joint Project) เป็นต้น

5. จัดทำสรุปรายงานผล และเผยแพร่เทคนิคการนิเทศ และการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จ

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สถานศึกษาได้รับการพัฒนาการจัดระบบการนิเทศ และการจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

1. ชื่องาน (กระบวนงาน)

งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. เพื่อเป็นคู่มือในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาและการจัดกระบวนเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา

4. คำจำกัดความ

การส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรม รูปแบบ แนวทาง เทคนิค วิธีการ ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบแนวทางในการดำเนินงาน การสร้าง จัดหา เครื่องมือ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาทักษะ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนที่เป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรม เพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

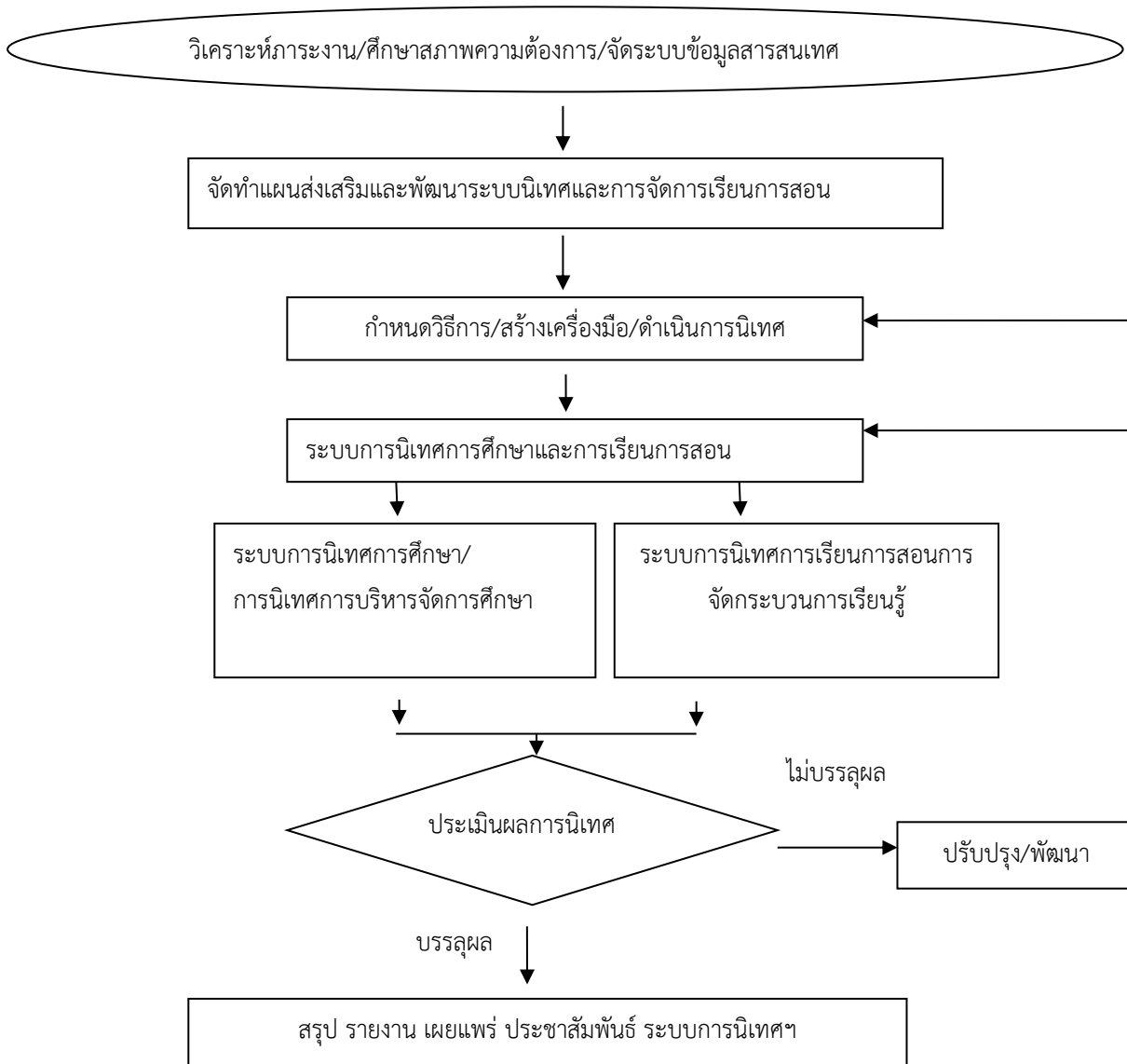
ระบบการนิเทศ หมายถึง นวัตกรรม รูปแบบ วิธีการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ส่งเสริม อบรม พัฒนา สร้างเสริม องค์ความรู้ให้แก่ผู้รับการนิเทศทั้งด้านการบริหารจัดการศึกษา การนิเทศการเรียนการสอน และการพัฒนากิจกรรม โครงการต่าง ๆ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ วิธีสอน กิจกรรมที่ครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ทักษะ สามารถนำไปปฏิบัติหรือใช้ประโยชน์ได้

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. วิเคราะห์ภาระงาน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเทศและการจัดการเรียนการสอน
2. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรับการนิเทศการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
3. จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการเรียนการสอน
4. กำหนดวิธีการ แนวทางการนิเทศ สร้าง แสวงหาเครื่องมือ นวัตกรรม เพื่อดำเนินการนิเทศการศึกษาและการเรียนการสอน
5. ติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน นำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบนิเทศและกระบวนการเรียนรู้ในคราวต่อไป
6. สรุป รายงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. Flow Chart การปฏิบัติงาน

8. แบบฟอร์มที่ใช้

1. แบบนิเทศติดตามการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน
2. แบบประเมินผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เช่น ระบบการนิเทศภายใน การสร้างเครือข่าย
3. แบบประเมินผลโครงการ
4. แบบรายงานผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน

9. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
4. หลักการพัฒนาระบบการนิเทศภายในและการสร้างเครือข่าย
5. หลักการติดตามและประเมินผลโครงการ

2. งานส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1. ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับเครือข่ายการนิเทศในเขตพื้นที่การศึกษา
2. จัดทำแผนการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
3. ดำเนินการและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเครือข่ายการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย
  - 3.1 พัฒนาห้องเรียน หรือสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้
  - 3.2 จัดตั้งและดำเนินการในรูปแบบของเครือข่ายชุมชน
  - 3.3 จัดเวทีวิชาการให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  - 3.4 จัดเครือข่ายบุคคล เช่น ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ เป็นต้น
4. จัดทำสรุปรายงาน และเผยแพร่เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือ หรือรูปแบบเครือข่ายการนิเทศ

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

1. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาจากองค์กรเครือข่ายอย่างเป็นระบบ
2. หน่วยงาน ชุมชน องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1. ชื่องาน (กระบวนงาน)

ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
2. เพื่อเป็นคู่มือในส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดเครือข่ายบุคคล ครูแกนนำ ครูต้นแบบ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพตามระดับการศึกษา เช่น กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา โรงเรียนพี่โรงเรียนน้องเครือข่ายการพัฒนาชุมชน การพัฒนาคุณภาพโดยการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาเครือข่ายห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

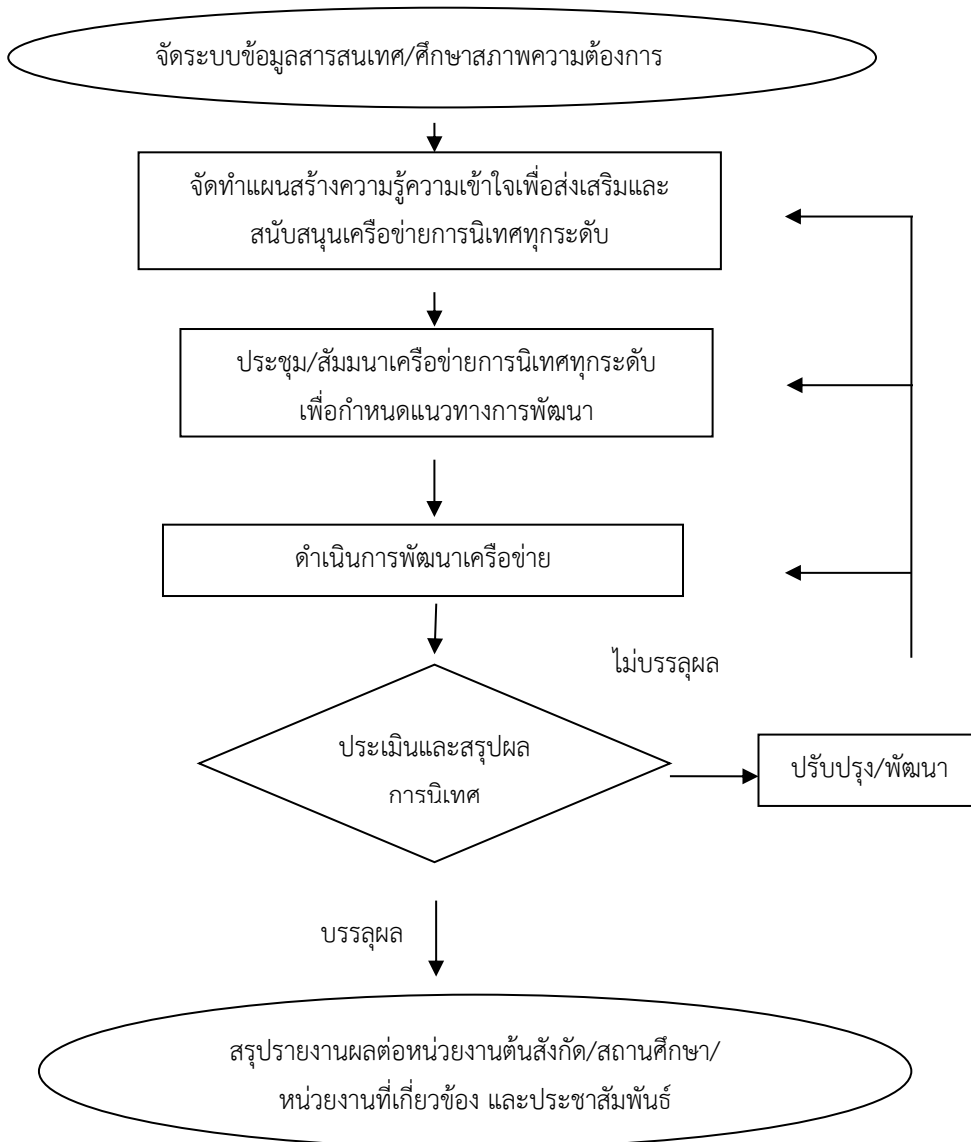
4. คำจำกัดความ

ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน หมายถึง การจัดระบบการนิเทศที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายของบุคคลและหน่วยงาน ทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ศึกษาความต้องการการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
2. จัดทำแผนสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศทุกระดับ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละเครือข่าย
3. ประชุม/สัมมนาเครือข่ายการนิเทศทุกระดับ เพื่อสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางการพัฒนา
4. ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศในรูปแบบต่างๆ เช่น
  - 4.1 จัดเครือข่ายบุคคล เช่น ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ฯลฯ
  - 4.2 จัดเครือข่ายในรูปชุมชน เช่น ชุมชนครูปฐมวัย ครูวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
  - 4.3 เครือข่ายในรูปของระดับการศึกษา เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
  - 4.4 เครือข่ายในรูปของชุมชน เช่น เครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
  - 4.5 เครือข่ายในรูปของห้องเรียนหรือสถานศึกษา เช่น การพัฒนาห้องเรียนวิทยาศาสตร์ เครือข่ายโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง เครือข่ายห้องเรียนโรงเรียนในฝัน
5. ประเมินผลและสรุปผลการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ
6. นำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนต่อไป
7. สรุปผลการดำเนินงานเครือข่ายการนิเทศและรายงานผลการพัฒนาต่อหน่วยงานต้นสังกัด/สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

1. แบบสำรวจความต้องการการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ
2. แบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
3. แบบรายงานผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน

8. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
4. หลักการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการสร้างเครือข่าย

3. งานนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
2. ศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเกณฑ์ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ในการบริหารและการจัดการศึกษา
3. ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
4. สรุปผลการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และจัดทำรายงานเผยแพร่

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา นำผลการรายงานไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547

1. ชื่องาน (กระบวนงาน)

งานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
2. เพื่อเป็นคู่มือในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

งานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นกระบวนงานนิเทศ ติดตาม ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด

4. คำจำกัดความ

การนิเทศการจัดการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ทุกภาคส่วนมีความพึงพอใจ

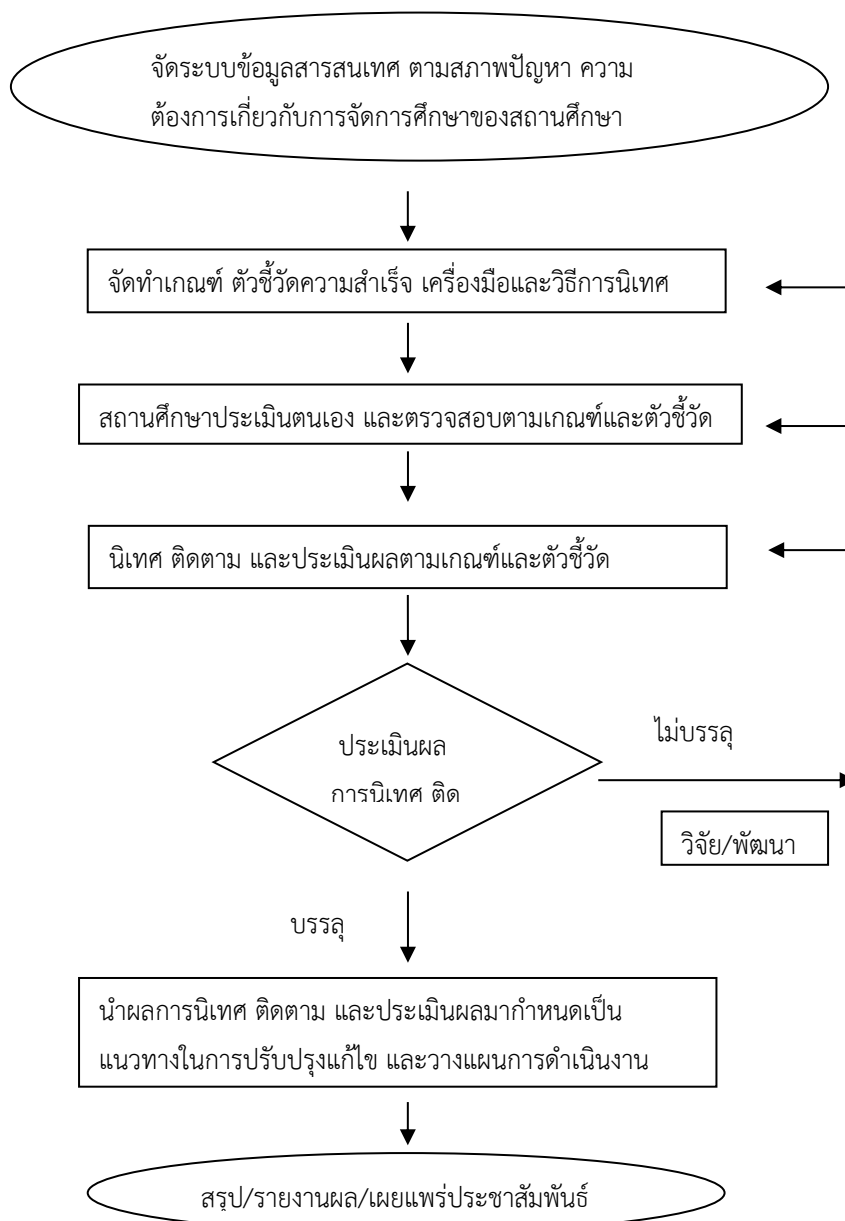
การติดตามการจัดการศึกษา หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อจะหาแนวทางแก้ไข โดยยึดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

การประเมินผลการจัดการศึกษา หมายถึง การตีค่าผลการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ตามสภาพปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำเกณฑ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เครื่องมือ และวิธีการนิเทศ การตรวจสอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. สถานศึกษาประเมินตนเอง และตรวจสอบตามเกณฑ์และตัวชี้วัดการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามเกณฑ์และตัวชี้วัด วิจัย พัฒนา รูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสม
5. นำผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามเกณฑ์และตัวชี้วัดมา กำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการดำเนินงาน
6. สรุปผลการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
7. เผยแพร่ผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจ

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

- 7.1 แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวการบริหารและการจัดการศึกษา
- 7.2 เกณฑ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
- 7.3 แบบติดตาม และสรุปผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

8. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 8.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 8.3 หลักการนิเทศ ติดตามการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
- 8.4 การจัดทำเกณฑ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ

สถานศึกษา

4. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา
2. ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา
  - 2.1 การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา
  - 2.2 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล
  - 2.3 การพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ
3. สนับสนุน ส่งเสริม และเผยแพร่การวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา

การศึกษา

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา และนำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

นางศิริทัย ธโนปจัย ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา
- 2) ประสานงาน วางแผนการปฏิบัติงานในกลุ่มงานให้เป็นที่ไปตามระเบียบ คำสั่ง และนโยบายของทาง

ราชการ

ตอนที่ 3

ภารกิจงานที่ได้รับมอบหมาย

1. งานกลุ่มสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะและค่านิยมที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ เพื่อจะชว่นำพาให้ บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง กลุ่มขององค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามศาสตร์ต่างๆ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ภาษาไทย
- 2) คณิตศาสตร์
- 3) วิทยาศาสตร์
- 4) สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 5) สุขศึกษาและพลศึกษา
- 7) ศิลปะ
- 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 8) ภาษาต่างประเทศ
- 9) ปฐมวัย

มาตรฐานการเรียนรู้ (Content standards/Academic standards/Learning standards หมายถึง คุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อจบการศึกษาขั้น พื้นฐาน ความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัยและใช้สำหรับผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดดังกล่าวอยู่บนฐานความเชื่อ ที่ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันได้ ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมในการนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา การเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โดยทั่วไปจะมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการตรวจสอบผู้เรียนเป็นระยะๆ ในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดตัวชี้วัดดังกล่าวนี้ ในระบบการศึกษบางแห่งอาจกำหนดไว้เป็นช่วงๆ ทุก 3-4 ปี แต่บางแห่งอาจกำหนดทุกระดับชั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับบริบทการศึกษาแต่ละแห่ง (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา ,2553)

งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนางานสถานศึกษาหรือครูผู้สอนในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามศาสตร์ต่างๆ

นางศิริทัย ธโนปจัย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงาน ดังนี้
 นิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ปฐมวัย โดยมีหน้าที่และความ
 รับผิดชอบ ดังนี้

- ๑) นิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานของหลักสูตร
- ๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปฐมวัย

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. ประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูผู้สอนปฐมวัย เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนได้เห็นความสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัย
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลที่ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด
4. ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อยกระดับคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ของครูผู้สอนปฐมวัย
5. นิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของครูให้ตรงตามมาตรฐานหลักสูตร
6. ศึกษา ค้นคว้า แคราะห์ วิจัย แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. รายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

1. ครูผู้สอนปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูปฐมวัยมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับปฐมวัย
3. ครูปฐมวัยมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน
4. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมกับวัย

2. งานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา

ภาคีเครือข่าย หมายถึง กลุ่มบุคคล องค์กรที่มีเป้าหมายร่วมกัน มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจ เพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย (ร่วมคิด / วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมินผล) โดยมีความสัมพันธ์ แนวนราบ มีความเสมอภาค และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง งานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนางานของ สถานศึกษาในรูปของภาคีเครือข่าย ในการทำงานร่วมกันกับกลุ่มสถานศึกษาในลักษณะของเครือข่ายใน ด้านการประสานงาน (Coordination) ความร่วมมือ (Cooperation) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) และการมีส่วนร่วม (Participation) ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาครอบคลุม 4 ภาระงาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

นางศิริทัย ธัญปจัย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงาน ดังนี้
รับผิดชอบเครือข่ายสถานศึกษาที่ 9 (เชิงใน 2) จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่

ที่	โรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน (คน)				จำนวนบุคลากรอื่น (คน)				จำนวนนักเรียน (คน)			
		ข้าราชการครู	อัตราจ้างเงินงบประมาณราชการ	อัตราจ้างเงินโรงเรียน	รวม	ธุรการ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวม	อนุบาล	ประถม	มัธยม	รวม
1	สหธาตุสามัคคี (บำเพ็ญพิทยาคาร)	8	2			1	1		12	32	138		170
2	ชุมชนสร้างถ่อสามัคคี	13	1	-	-	1	-	-	-	27	85	75	187
3	ชุมชนดอนเชียงโท รังแร้ง	6	4	-	10	1	-	-		8	54	27	91
4	บ้านปลาผา	2	1		3	1			4				24
5	บ้านกุดตากกล้า	4	1		5	1					59		50
6	บ้านหนองเชื่อม	4	1		5	1			6				46
7	บ้านศรีบัว	1				1							5
8	บ้านหนองหล่ม หนองเชื่อมใต้	4	1	-	5	1	-	-	-	6	36	-	42
9	บ้านขามป้อม	4	1		5	1					65		65

3. งานพิเศษ งานโครงการและตัวชี้วัด

งานพิเศษ งานโครงการและตัวชี้วัด เป็นกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับงานพิเศษที่ไม่ใช่งานตามมาตรฐานตำแหน่ง รวมถึงงานโครงการและ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา รวมถึงเป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานในปีต่อไปในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

นางศิริทัย ธัญปจัย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงาน ดังนี้
รับผิดชอบงาน/โครงการตามนโยบาย ดังนี้

- 1) โครงการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
- 2) การดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

- 1) ศึกษาคู่มือและแนวทางการดำเนินงาน
- 2) เป็นเขตเจ้าภาพในการจัดกิจกรรม ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง
- 3) ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้โรงเรียนนำกิจกรรมไปปฏิบัติ
- 4) นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน
- 5) ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมตามแนวทางการดำเนินงาน
- 6) การรายงานผลการดำเนินงาน

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน

มาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์

หมวด 1

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพของศึกษานิเทศก์

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องมีมาตรฐานความรู้ดังต่อไปนี้

(ก) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรองโดยมีความรู้ดังต่อไปนี้

- (1) การนิเทศการศึกษา
- (2) นโยบายและการวางแผนการศึกษา
- (3) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน
- (4) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (5) การบริหารการจัดการศึกษา
- (7) การวิจัยทางการศึกษา
- (7) กลวิธีการถ่ายทอดความรู้แนวคิดทฤษฎีและผลงานทางวิชาการ
- (8) การบริหารการจัดการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (9) คุณธรรมและจรรยาบรรณสำหรับศึกษานิเทศก์

(ข) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการนิเทศการศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องมีมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพดังต่อไปนี้

(1) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีหรือมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนและมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษารวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(2) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่

หมวด 2

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ตามมาตรฐานความรู้

ข้อ 3 การนิเทศการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้สมรรถนะดังต่อไปนี้

- (ก) สาระความรู้
- (1) หลักการและรูปแบบการนิเทศ
  - (2) วิธีการและกระบวนการนิเทศ
  - (3) กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา

(3.1) การวิเคราะห์พฤติกรรมการนิเทศการศึกษา

(3.2) การสร้างทักษะในการนิเทศ

(3.3) การใช้กลยุทธ์ในการนิเทศ

(3.4) การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ

(3.5) การควบคุมและการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) การนิเทศภายใน

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถวิเคราะห์วิจัยส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

(2) สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้การสอนและการ

บริหารจัดการศึกษา

(3) สามารถประสาน สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่หน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง

(4) สามารถใช้เทคนิคการนิเทศได้อย่างหลากหลายด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

ข้อ 4 นโยบายและการวางแผนการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(1) ระบบและทฤษฎีการวางแผน

(2) บริบททางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

(3) แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ

(4) การวิเคราะห์และกำหนดนโยบายการศึกษา

(5) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(7) การพัฒนาและประเมินนโยบายการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลเพื่อการ
จัดทำ นโยบาย แผน และการติดตามประเมินผลด้านการศึกษา

(2) สามารถให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงาน และ
การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

(3) สามารถให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้ เกิดผลดี
คุ้มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ข้อ 5 การพัฒนาหลักสูตรและการสอนประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (1) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
- (2) การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
- (3) หลักการพัฒนาหลักสูตร
- (4) การจัดการเรียนรู้
- (5) จิตวิทยาการศึกษา
- (7) การวัดและการประเมินผล
- (7) การจัดการศึกษาพิเศษ

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) สามารถสาคัดแนะนำครูให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน
- (3) สามารถประเมินหลักสูตรและการแนะนำหลักสูตรไปใช้

ข้อ 7 การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (1) การบริหารคุณภาพ
- (2) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (3) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- (4) กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา.

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถศึกษา วิเคราะห์วิจัยการจัดทำมาตรฐานและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- (2) สามารถนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- (3) สามารถให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ และการวางระบบการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการประเมินภายนอก

ข้อ 7 การบริหารการจัดการการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้ (ก) สาระความรู้

- (1) หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา
- (2) หลักการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- (3) การปฏิรูปการศึกษา
- (4) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา
- (2) สามารถนิเทศการบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
- (3) สามารถบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ข้อ 8 การวิจัยทางการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (1) ระเบียบวิธีวิจัย
- (2) กระบวนการวิจัย
- (3) การนำผลการวิจัยไปใช้

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน
- (2) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
- (3) สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ๆด้านการเรียนรู้และการจัดใหม่การศึกษา

ข้อ 9 กลวิธีการถ่ายทอดความรู้แนวคิดทฤษฎีและผลงานทางวิชาการประกอบด้วยสาระ ความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (1) กลวิธีการนำเสนอความรู้แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้
- (2) การเขียนรายงานบทความ ผลงาน ผลการศึกษาค้นคว้าและอื่น ๆ
- (3) การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถเขียนเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ
- (2) สามารถแนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (3) สามารถนำเสนอความรู้แนวคิดทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมต่อการเรียนรู้

ข้อ 10 การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (1) หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (2) อินเทอร์เน็ต
- (3) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- (4) ระบบมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์
- (5) สำนักงานอัตโนมัติ

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม
- (2) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

แก่สถานศึกษา

ข้อ 11 คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (1) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์
- (2) จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์
- (3) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(ข) สมรรถนะ

- (1) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์
- (2) มีหลักธรรมในการนิเทศและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

หมวด 3

มาตรฐานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา
- (2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับการนิเทศ
- (3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนาศักยภาพ
- (4) พัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- (5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น เป็นเลิศ
- (7) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ
- (7) รายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
- (8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

- (9) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์
- (10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- (11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ
- (12) สร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ประกาศ ณ วันที่ 3 เมษายน 2544

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์
(ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์วิศาลาภรณ์)
ประธานกรรมการคณบดีสภา

**กฎกระทรวง
การประกอบวิชาชีพควบคุม
พ.ศ. 2549**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 และมาตรา 43 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 39 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระท่าได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุม

ให้ไว้ ณ วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2549

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้คือเนื่องจากวิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียน การสอน การนิเทศการประสานงาน และให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาใน หน่วยงานการศึกษาต่างๆ ประกอบกับมาตรา 43 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 บัญญัติให้การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงดังนั้นเพื่อให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุมที่มีมาตรฐานการประกอบวิชาชีพจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

8. เอกสารอ้างอิง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
5. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560